

Da li supružnik mora VRACATI KREDIT?

Poštovane čitateljke i čitaoci!

U ovom broju Novog Glasnika pozabavio bih se temom, s kojom se poprilično često srećem u kancelariji. Riječ je o kreditima u slučaju razvoda braka, tj. ko je od pratnera obavezan da vraća kredit.

U praksi, supruge često preuzimaju jamstvo za kredit svog supruga. Po okončanom postupku razvoda banka supružnici imaju mogućnost pokretanja parnice za podjelu bračne tekovine (*Vermögensaufteilungsverfahren*). Pri tome se radi o podjeli ne samo imovine, koju su supružnici zajednički stekli u braku, nego i dopodjele dugova, tj. kreditnih obaveza.

Članom 92 Porodičnog zakonika regulisano je pravo suda da obaveze samo jednog od supružnika na isplatu dugova. Sud donosi odluku u formi rješenja, koja ima poprilično ograničeno dejstvo u odnosu na banku, davaoca kredita. Ukoliko sud odluči da je jedan od partnera obavezan da preuzme isplatu kredita, ovakva odluka je internog karaktera, tj. ona u principu reguliše samo odnos između bivših bračnih drugova. O odnosu prema banci sudska odluka ima poprilično ograničeno dejstvo. Naime, od 1986. godine zakonom je regulisao da je bračni drug, koji preuzima otplatu kredita, glavni dužnik u odnosu na banku, što znači da drugi bračni drug i nadalje ostaje u kreditnom odnosu u svojstvu eventualnog dužnika (*Ausfallsbürge*).

U principu, prilikom zaključivanja kredita, drugi bračni drug (najčešće suprug), preuzima na sebe jamstvo i obavezu isplate duga banci, za slučaj da to ne učini njen suprug kao glavni dužnik. U našoj teoriji se ovakav jamac naziva solidarnim jamcem. Banka, davalac kredita ima pravo da u slučaju kašnjenja u isplati kreditnih rata ili prestanka isplate kredita od strane glavnog dužnika, tj. uzimaoca kredita, istovremeno traži isplatu kredita, kao i da pokrene sudski postupak kako protiv glavnog dužnika, tako i protiv solidarnog jamca.

U postupku raspodjele bračne tekovine sud ima pravo da samo djelimično

promijeni status supružnika-jamca, na način, što će solidarnog jamca proglasiti eventualnim. Solidarni jamac ima iste obaveze kao i glavni dužnik, uzimalac kredita. Za razliku od njega, eventualni jamac je obavezan da preuzme na sebe isplatu kredita samo u slučaju da je banka, davalac kredita na sve načine pokušala da prisili uziomaoca kredita na otplatu duga. Pod tim se podrazumijeva da je protiv glavnog dužnika bezuspješno vodila i egzekucioni postupak. To znači, kada je sud rješenjem promijenio status jamca u eventualnog jamca, banka, davalac kredita, nema pravo da istovremeno pokrene sudski postupak protiv glavnog dužnika i eventualnog jamca, nego treba na sve načine, zaključno sa egzekucionim postupkom, da naplatu izvrši od glavnog dužnika.

Ukoliko ipak, na kraju, eventualni jamac bude prinuđen da isplati dug banci, ima pravo regresa od glavnog dužnika, tj. da od razvedenog bračnog druga potražuje vraćanje iznosa isplaćenog kredita. Sa tim u vezi razvedeni bračni drug, eventualni jamac, može ustati i sa tužbom kod suda protiv bivšeg bračnog druga, koji nije izvršio svoju obavezu plaćanja kredita. Nerijetko se vođenje ovakvog spora uopšte ne isplati, jer ukoliko banka nije mogla ni na koji način da prinudi glavnog dužnika na otplatu kredita (najčešće se radi o potpunoj platežnoj nesposobnosti uzimaoca kredita, jer isti niti posjeduje vlastitu imovinu, niti zarađuje), to razvedeni bračni drug, koji je isplatio kredit, ima obavezu da snosi troškove sudskog postupka vođenog protiv glavnog dužnika, bez mogućnosti da se od glavnog dužnika regresira za glavnice, kamatu i troškove postupka.

Iz navedenih razloga savjetovao bih bračne drugove (u principu je riječ o suprugama), da u svakom slučaju odbiju da budu jamci prilikom zaključivanja ugovora o kreditu od strane njihovih supružnika. Na taj način, u brakorazvodnom se postupku podjela bračne tekovine, tj. dugova može riješiti trajno.

Obavezu podjele dugova u postupku raspodjele bračne tekovine imaju bračni drugovi samo u slučaju, da je do

zaduživanja jednog ili oba bračna druga došlo u braku.

Za ovu našu temu je interesantno da je § 25a *Konsumentenschutzgesetz* (Zakon o zaštiti konzumenata) predviđena obaveza davaoca kredita, u ovom slučaju banke, da jamca upozori i objasni mu konsekvence preuzimanja solidarnog jamstva. Posebno je obaveza banke da jamca upozori na činjenicu da obaveza jamstva ostaje na snazi i u slučaju razvoda braka, neovisno od toga da li će sud ulogu jamca promijeniti iz solidarnog u eventualnog. Ovakva zakonska odredba posljedica je učestale prakse, da je nerijetko po okončanom razvodu braka bračni drug, jamac, imao isplatiti dug razvedenog bračnog druga. Ovom se odredbom pokušavaju zaštititi bračni drugovi od nesavjesnog postupanja njihovih supružnika, vezano za uzimanje i otplatu kredita. Ukoliko banka, pak, sa svoje strane, propusti da upozori jamca na posljedice davanja potpisa na ugovor o kreditu, tj. na njegovu obavezu da za glavnog dužnika isplati kredit, to se u slučaju da banka krene sa tužbom protiv jamca, ovaj može osloboditi obaveze vraćanja kredita, ukoliko dokaže da je banka propustila da ga upozori na posljedice jamstva. Ovakvo dokazivanje je razumljivo poprilično teško, tj. veoma rijetko tuženi jamac ima čvrste dokaze protiv banke, da nije od strane banke upozoren na posljedice preuzimanja jamstva u momentu zaključivanja kredita. ■

Mag. Michael Warzecha
Rechtsanwalt/Advokat

**SAVETOVANJE NA VAŠEM
MATERNJEM JEZIKU**

- Pravo boravka
- Radno pravo
- Stambeni/Vlasnički odnosi
- Privredno pravo (osnivanje firmi u Austriji i domovini)
- Porodično pravo (razvodi, usvajanja i sl.)
- KRIVIČNI POSTUPCI

Stubenring 4, A-1010 Wien
Tel. +43/1/513 95 66
Fax. +43/1/512 59 46